

سورة التين

119.v

دانشگاه تهران

دانشکده حقوق و علوم سیاسی

رساله دکتری

عنوان:

تحول فرهنگ سیاسی در ایران پس از انقلاب براساس تحلیل

فیلم های سینمایی پرمخاطب

۱۳۸۸/۹/۱۸

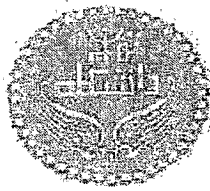
کتابخانه مرکزی
تهران

استاد راهنما: دکتر ناصر هادیان

اساتید مشاور: دکتر حمید احمدی، دکتر غلامرضا جواد کاشی،

نگارش: سید مجید حسینی

۱۱۱۹۰۷

دانشکده حقوق و علوم سیاسی
گروه آموزشی علوم سیاسی
گواهی دفاع از رساله دکتری

هیات داوران رساله دکتری : آقای مجید حسینی

در رشته : علوم سیاسی گرایش : اندیشه سیاسی

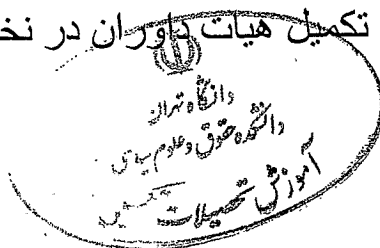
باعنوان : تحول فرهنگ سیاسی در ایران پس از انقلاب براساس تحلیل سیمای پرمخاطب

را در تاریخ : ۱۳۸۸/۷/۲۸ با درجه کال نمره ۱۹۱۵ از ده ص ارزیابی نمود.

ردیف	مشخصات هیات داوران	نام و نام خانوادگی	مرتبه دانشگاهی	دانشگاه یا موسسه	امضاء
۱	استاد راهنما استاد راهنمای دوم (حسب مورد)	دکتر ناصر هادیان	استادیار	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	
۲	استاد مشاور	دکتر محمدجواد غلامرضا کاشی	استادیار	دانشگاه علامه طباطبائی	
۳	استاد مشاور دوم (حسب مورد)	دکتر حمید احمدی	استاد	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	
۴	استاد مدعو خارجی	دکتر سید مصطفی مختاباد	دانشیار	دانشگاه تربیت مدرس	
۵	استاد مدعو خارجی	دکتر رسول افضلی	استادیار	دانشکده جغرافیای دانشگاه تهران	
۶	استاد مدعو داخلی	دکتر صادق زیبا کلام	استاد	دانشکده حقوق و علوم سیاسی	
۷	استاد مدعو داخلی	دکتر ابراهیم متقی	دانشیار	"	
۵	معاون یا نماینده معاون تحصیلات تکمیلی دانشکده	دکتر ابراهیم متقی	دانشیار	"	

تذکر : این برگه پس از تکمیل هیات داوران در نخستین صفحه پایان نامه درج می گردد

۱۳۸۸/۹/۱۸

بخش اول : روش تحقیق و چارچوب نظری

.....مقدمه

فصل اول: روش تحقیق

.....مقدمه

.....1-بیان مسئله

.....2-پیشینه تحقیق

.....3-سوالات پژوهش

.....4- فرضیه پژوهش

.....5-تعریف عملیاتی متغیرهای اصلی فرضیه

.....6-اهداف پژوهش

.....7-روش گردآوری داده‌ها

.....8-روش تحقیق

فصل دوم: درآمد نظری بر بحث: فیلم به مثابه کالایی فرهنگی

.....مقدمه

.....1-هژمونی و گفتمان فرهنگی

.....2-رمزگذاری و رمزگشایی از گفتمان فرهنگی

3- نظریه دریافت.....

4- قرائت متن و تولید کنندگان.....

5- مبانی فلسفی تحلیل گفتمانی فیلم.....

فصل سوم: تحلیل گفتمان انتقادی: الگوی روشی رساله

مقدمه.....

1- مفاهیم نظری و روش شناختی در تحلیل گفتمان انتقادی.....

ایدئولوژی.....

نشانه‌شناسی اجتماعی.....

نظارت و هدایت.....

طبقه بندی.....

2- نظریه‌های تحلیل گفتمان انتقادی.....

3- مقایسه رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی.....

الگوی تکنیک تحلیل گفتمانی و نشانه شناختی رساله: تکنیک تحلیل گفتمانی فرکلاف.....

1- انتخاب مساله تحقیقاتی.....

2- صورت بندی مسائل تحقیق.....

3- انتخاب مواد.....

4- ضبط.....

5- تحلیل.....

6-نتایج.....

توصیف، تفسیر و تبیین.....

نتیجه‌گیری.....

بخش دوم: گفتمان تن زودگی: دهه 1360

مقدمه.....

فصل اول: نگرشی جامعه‌شناختی به تحولات

مقدمه.....

1-انقلاب اسلامی متمایز از گفتمان فرهنگ سیاسی.....

2-تحولات سیاسی فرهنگی دهه 1360:شکل‌گیری اولین گفتمان.....

وضعیت سینما در سال 1357.....

شکل‌گیری محیط فکری یکپارچه و محدود شدن دامنه هنر (سینما) مشروع و مقبول.....

تعدادی فیلم‌های مجوز نمایش گرفته شده در سال 1361-1359.....

تعداد فیلم‌های مجوز نمایش نگرفته در سال 1361-1359.....

وضعیت نمایش فیلم‌های ایرانی در سال 1361-1359.....

تعداد فیلم‌های رد شده نامشخص و پذیرفته شده در سالهای 1369-1362.....

رکود اقتصادی کشور و کاهش سرمایه‌گذاری در حوزه فرهنگ و هنر.....

فصل دوم: تحلیل گفتمان فرهنگ سیاسی ایران در دهه 1360 از منظر فیلم‌های پرمخاطب سینمایی

مقدمه.....

1-مضامین اصلی قابل مطالعه در فیلم‌های سینمایی دهه 1360.....

4-مضمون اینترنت‌ناسیونالیسم انقلابی.....

2-مطالعه موردی 1: تحلیل محتوای فیلم عقابها با رویکرد گفتمان انتقادی.....

1-نظام نشانه شناختی تصویری در فیلم عقابها.....

2-عنصر نشانه شناختی حرکت در فیلم عقابها.....

3-نظام زبان شناختی نوشتاری.....

4-نظام زبان شناختی گفتاری فیلم عقابها.....

5-نظام نشانه شناختی آوایی.....

6-نظام نشانه شناختی موسیقایی.....

نتیجه گیری.....

3-مطالعه موردی 2: تحلیل محتوا فیلم اجاره نشین‌ها با رویکرد گفتمان انتقادی.....

1-نظام نشانه شناختی تصویری در فیلم اجاره نشین‌ها.....

2-عنصر نشانه شناختی حرکت در فیلم اجاره‌نشین‌ها.....

3-نظام زبان شناختی نوشتاری در فیلم اجاره نشین‌ها.....

4-نظام زبان شناختی گفتاری فیلم.....

4-جمع بندی و نتیجه‌گیری.....

بخش سوم: گفتمان امیال شهری : دهه 1370

فصل اول: نگرشی جامعه شناختی به تحولات سیاسی - فرهنگی دهه 1370

.....مقدمه

1-رحلت امام و پایان کاریزما و ظهور آن در قالب نهاد رهبری.....

2-ریاست جمهوری هاشمی رفسنجانی:ورود به عصر سازندگی.....

3-تحولات عرصه فرهنگی در دوره هاشمی رفسنجانی.....

4-ریاست جمهوری سید محمد خاتمی و گفتمان آزادی و دموکراسی.....

تقدس زدایی از سیاست و نفی کاریزما.....

حضور قابل توجه ارزش‌های ملی.....

اهمیت دادن به امیال شهری.....

تحول در وضعیت زن.....

4-نگاهی جامعه‌شناختی به مبانی فلسفی و اندیشه‌ای گفتمان دهه 1370:عبدالکریم سروش

فصل دوم: تحلیل گفتمان فرهنگ سیاسی ایران در دهه 1370 از منظر فیلم‌های پرمخاطب سینمایی

.....مقدمه

1-مضامین قابل مطالعه فرهنگ سیاسی در فیلم‌های پرمخاطب دهه 1370.....

2-مطالعه موردی 3: تحلیل محتوای فیلم عروس با رویکرد گفتمان انتقادی.....

.....مقدمه

1-نظام نشانه‌شناختی تصویری در فیلم عروس.....

2-عنصر نشانه‌شناختی تصویری در فیلم عروس.....

3-نظام زبان‌شناختی نوشتاری.....

4-نظام زبان شناختی فیلم.....

4-بازگشت به خویشتن و امید به خوب بودن.....

5-نظام نشانه شناختی آوایی.....

6-نظام نشانه شناختی موسیقایی.....

7-تفسیر فیلم عروس بر مبنای عمل گفتمانی.....

نتیجه گیری.....

3-مطالعه موردی 4: تحلیل محتوا فیلم آدم برفی با رویکرد گفتمان انتقادی.....

مقدمه.....

1-نظام نشانه شناختی تصویری در فیلم آدم برفی.....

2-عنصر نشانه شناختی حرکت.....

3-نظام زبان شناختی نوشتاری.....

4-نظام نشانه شناختی گفتاری.....

5-نظام نشانه شناختی موسیقایی.....

6-تفسیر فیلم عروس بر مبنای عمل گفتمانی.....

جمع بندی و نتیجه گیری.....

بخش چهارم: گفتمان بگذار زندگی کنم: دهه 1380

مقدمه.....

فصل اول: نگرشی جامعه شناختی بر تحولات سیاسی - فرهنگی دهه 1380

.....مقدمه

.....1-افول جریان اصلاح طلب

.....2-ریاست جمهوری آقای احمدی نژاد و ظهور جریان سیاسی جدید

فصل دوم: تحلیل گفتمان فرهنگ سیاسی ایران در دهه 1380 از منظر فیلم‌های پرمخاطب سینمایی

.....مقدمه

.....1-مضامین قابل مطالعه در فیلم‌های سینمایی پرمخاطب دهه 1380

.....2-مطالعه موردی 5: تحلیل محتوای فیلم مارمولک با رویکرد گفتمان انتقادی

.....مقدمه

.....1-نظام نشانه شناختی تصویری در فیلم مارمولک

.....2-عنصر نشانه شناختی حرکت در فیلم مارمولک

.....3-نظام زبان شناختی نوشتاری

.....4-نظام زبان شناختی فیلم

.....5-نظام نشانه شناختی آوایی

.....6-نظام نشانه شناختی موسیقایی

.....تفسیر فیلم مارمولک بر مبنای عمل گفتمانی

.....نتیجه‌گیری

.....مطالعه موردی 6: تحلیل محتوای فیلم اخراجی‌ها با رویکرد گفتمان انتقاد

.....مقدمه

- 1-نظام نشانه شناختی در فیلم اخراجی ها.....
 - 2-عنصر نشانه شناختی حرکت در فیلم اخراجی ها.....
 - 3-نظام زبان شناختی نوشتاری.....
 - 4-نظام زبان گفتاری فیلم.....
 - 5-نظام نشانه شناختی آوایی.....
 - 6-نظام نشانه شناختی موسیقایی.....
- تفسیر فیلم اخراجی ها بر مبنای عمل گفتمان.....
- نتیجه گیری.....

جمع بندی و نتیجه گیری

بخش پنجم: جمع بندی و نتیجه گیری

فرهنگ مجموعه‌ای در هم تنیده از زبان، ارزش‌ها، باورهای دینی و غیردینی، نگرش‌ها و رفتارهایی است که در طول تاریخ در میان قوم و یا ملتی جا افتاده و عناصر آن قوم یا ملت را از درون به هم پیوند داده است. نمودهای فرهنگ به صورت مکتوب (شعر، داستان، حماسه، تراژدی و مقولات دیگر)، شفاهی (افسانه، مثل، آواز، ترانه)، دیداری و شنیداری (سینما، تلویزیون، تئاتر، نمایش) و رفتارها (موسیقی، رقص، آیین‌های شادی و سوگواری، آداب زیارت و آداب سنتی) از جامعه بروز می‌کند و محقق تأثیرات و بازتاب‌های آن‌ها را در رویکردهای ذهنی و رفتارها و واکنش‌های عملی مورد کنکاش قرار می‌دهد.

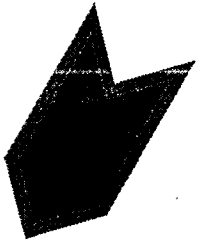
شناخت برخی از شاخه‌های فرهنگ همچون فرهنگ سیاسی که در قالب یک حوزه مطالعاتی رنگ و بوی آکادمیک گرفته است، از طریق واکاوی فرهنگ عامه نتایج ارزشمندتری به دنبال دارد. واکاوی فرهنگ عامه از طریق تحلیل محتوای نمودهای فرهنگی آن امکان را به محقق می‌دهد تا با پی بردن به زبان حاکم بر جامعه، منطق درونی آن را فهم کند. شاید بتوان گفت که مهم‌ترین وجه تمایز تحقیقات تحلیل محتوای فرهنگ عامه با پژوهش‌های اثبات‌گرایانه، فهم منطق درونی فرهنگ از طریق تحلیل زبانی نمودهای آشکار و پنهان فرهنگ است؛ وجهی که پژوهش‌های اثبات‌گرا به واسطه عینیت‌گرایی، قادر به کشف و پی بردن به آن نیستند. این رساله با هدف فائق آمدن بر ضعف روش‌شناسی پژوهش‌های اثبات‌گرایانه در حوزه فرهنگ سیاسی، در صدد شناخت و بازنمایی عناصر و شاخص‌های پیچیده و پنهان فرهنگ سیاسی ایران از طریق روش تحلیل گفتمان انتقادی است و سعی در گشودن افقی جدید در این عرصه را دارد تا زمینه رویکرد مطالعاتی جدیدی در این حوزه فراهم آید.

در این رساله نظام معانی فرهنگی منتشر شده در طی سه دهه پس از انقلاب از منظر فیلم‌های سینمایی پرمخاطب را در کانون توجه قرار داده‌ایم. این رساله درصدد نشان دادن آن است که فرهنگ سیاسی در

ایران پس از انقلاب عرصه رقابت و دیالکتیک میان گفتمان‌های مختلفی از نظام‌های معانی بوده است. سینما ابزار مناسبی برای پی‌بردن به این دیالکتیک گفتمانی است.

در تحلیل گفتمانی نظام معانی مورد نظر این رساله با انکار توانایی روش پوزیتویستی - که صرفاً نمودهای عینی فرهنگ سیاسی را در سطح جامعه مورد توجه قرار می‌دهد- درصدد فهم ساختارهای فرهنگی عمیق اجتماعی است. از این منظر این ساختارهای فرهنگی عمیق اجتماعی هستند که نمودهای عینی فرهنگ سیاسی را خلق می‌کنند. فهم این ساختارها مستلزم گذار از عینیات و تلاش در جهت واکاوی نظام معنایی موجود در لایه‌های اجتماعی جامعه است.

بنابراین در این رساله عملاً شاخص‌های پوزیتویستی فرهنگ سیاسی که مورد نظر بسیاری از نظریه‌پردازان همچون آلموند و وریا و لوسین پای بوده‌اند نیست. از همین رو در هیچ فصل و یا یا بخشی به چنین شاخص‌هایی اشاره نشده است. رساله اساس روش تحلیل گفتمان از طریق رجوع به لایه‌های درونی جامعه و از منظر تحلیل محتوای فیلم‌های پرمخاطب سینمایی، ساختارهای پدیدآورنده شاخص‌های عینی فرهنگ سیاسی را مورد مطالعه قرار می‌دهد.

بخش اول:

روش تحقیق و چارچوب نظری

پژوهش در حوزه علوم انسانی غالباً مبتنی بر روش پوزیتیویستی بوده است. اما بیش از یک دهه است که این روش علیرغم فایده‌مندی‌اش به چالش کشیده شده است. فرض اصلی این است که متن اجتماعی سرشار از نیت‌مندی و معنا را نمی‌توان صرفاً با عینی‌گرایی و به تبع آن اثبات مسئله شناخت. جامعه و عناصر آن همچون فرهنگ، اقتصاد و سیاست (آنطور که "ماکس وبر" و "ویلهم دیلتای" عنوان می‌کنند) دارای ابعاد نهفته شناخت‌شناسی است که تنها از طریق درون‌فهمی متن اجتماعی قابل شناسایی‌اند. "هانس جی گادامر" از صاحب‌نظران این روش، عینیت را تا جایی نادیده گرفت که ذهنیت فرد را عامل اصلی معنا بخشی به شناخت پدیده‌ای اجتماعی تصور کرد. اما اساسی‌ترین چالش علیه روش پوزیتیویسم در شناخت پدیده‌های اجتماعی و فرهنگی، روش گفتمانی است که در یک دهه اخیر روح تازه‌ای به کالبد علوم انسانی و اجتماعی دمیده است. در این روش پدیده‌های عینی اساساً وجود ندارند و صرفاً در قالب گفتمان‌های مختلف قابل شناسایی‌اند. روش گفتمانی هر چند که با انتقادات گسترده‌ای مواجه شده است، اما در شناخت ماهیت برخی از حوزه‌های علوم اجتماعی بویژه فرهنگ سیاسی، از این جهت که برخی از زوایای ناشناخته آن‌ها را مشکوف می‌سازد، مفید و سازنده است. فی الواقع روش گفتمانی نوعی «بصیرت» جدید را در حوزه معانی در اختیار می‌نهد که هر چند ممکن است دچار چند و چون‌هایی هم باشد، لیکن بسیار مفید و کارساز است.

فصل اول:

روش تحقیق

مقدمه:

تحقیق پیرامون پدیده‌های انتزاعی همچون فرهنگ سیاسی از این جهت که طیف گسترده‌ای از شاخص‌های پنهان اجتماعی را شامل می‌شود، مستلزم عرضه چارچوب روشی مشخص و منسجمی است. فرض اصلی این است که فرهنگ سیاسی به عنوان یک پدیده اجتماعی بنا به ماهیت انتزاعی و ذهنی خود، تنها در قالب روش غیرپوزیتویستی و مبتنی بر تحلیل‌های زبان و گفتمانی قابل مطالعه است. کاربرد روش گفتمانی مبتنی بر تعریف عملیاتی پدیده‌های قابل مطالعه و یافتن شاخص‌های مطالعاتی آنها است. در این فصل ضمن پرداختن به طرح مسئله، سوالات و فرضیه پژوهش، از شاخص‌های مطالعاتی فرضیه نیز تعریف به عمل می‌آید. در حقیقت از نظر ما چنین تحقیقی را باید بیشتر یک «تحقیق کیفی» نامید و با چنین رهیافتی مسائل آنرا فهم کرد.

1- بیان مسئله

فرض اصلی این است که مطالعات انجام گرفته در حوزه فرهنگ سیاسی ایران غالباً پوزیتیویستی و اثبات گرایانه است. عینیت بخشیدن به پدیده‌های انتزاعی و معنادار علاوه بر اینکه محقق را در یافتن نتایج واقعی گمراه می‌کند، باعث فروکاسته شدن مطالعه به جنبه‌های قابل مشاهده و سبب عدم توجه به ابعاد نهفته و پنهان - که ماهیت اصلی پدیده را شکل می‌دهند- می‌گردد. دو رهیافت روانشناسانه و جامعه‌شناسانه در مطالعه فرهنگ سیاسی ایران تقریباً به این معضلات گرفتار شده‌اند. در این نگرش‌ها، فرهنگ سیاسی در درون شبکه‌ای از روابط عینی و اجتماعی تصور می‌شود که می‌توان آن را فارغ از در نظر گرفتن ساختارهای زبانی موجود در متن اجتماعی با توسل به داده‌های قابل مشاهده تحلیل کرد.

غلبه و سلطه این نگرش‌ها در حوزه مطالعات فرهنگی ایران، مانع از فهم صحیح فرهنگ سیاسی و شاخص‌های مطالعاتی آن شده است. کاربرد روش تحلیل گفتمان انتقادی این امکان را می‌دهد که با تکیه بر یکی از نمودهای فرهنگی، خواه مکتوب و یا دیداری و شنیداری، زوایای پنهان فرهنگ سیاسی ایران را مورد کنکاش قرار داد. تولیدات رسانه‌ای به مثابه یکی از نمودهای فرهنگی جامعه، سوژه مطالعاتی مناسبی برای روش تحلیل گفتمان انتقادی است. گفتمان از این جهت که ماهیت تولیدات رسانه‌ای را شکل می‌دهد، روش مناسبی برای فهم و شناخت نظام رسانه‌ای است. تولیدات رسانه‌ای حاصل کنش‌های اجتماعی افراد در جامعه‌اند؛ نمود این کنش‌ها در محصولات رسانه‌ها هر چند که ماهیتی عینی دارد، اما بواسطه معنادار بودنش از طریق روش پوزیتیویستی قابل فهم نیست. از منظر روش گفتمانی، کنش اجتماعی فرد محصول منطق فکری و اندیشه‌ای خاصی است که در یک دوره زمانی - و به تعبیر توماس کوهن- همچون ابری آسمان یک جامعه را فرا گرفته است. وجه ممیزه این منطق فکری و اندیشه‌ای خاص که در نوشته‌های صاحب‌نظران آن با تعابیر مختلفی مثل اپیستمه، فراروایت، گفتمان و نامگذاری شده، نامرئی بودن آن

است. به عبارت دیگر کنش اجتماعی بازنمایی شده در تولیدات رسانه‌ای همچون فیلم‌های سینمایی در ساختاری نامرئی معنا پیدا می‌کند. قدرت و استحکام تولیدات رسانه‌ای نیز در گرو کشف این ساختار نامرئی و بازنمایی کنش اجتماعی در قالب آن است. روش تحلیل گفتمان انتقادی از طریق تحلیل محتوای تولیدات بازنمایی شده رسانه‌ها همچون فیلم سینمایی می‌تواند به کشف و فهم این ساختارهای نامرئی - که شکل دهنده اجزا و عناصر مختلف فرهنگ بویژه فرهنگ سیاسی هستند - کمک کند.

خلق و گسترش سینما به عنوان یکی از تولیدات رسانه‌ای فراگیر در اغلب جوامع مدرن امروزی توانسته است با بازنمایی ساختارهای نامرئی اجتماعی نقش مهمی در فهم پدیده‌های انتزاعی از قبیل فرهنگ اجتماعی و سیاسی بازی کند. سینما از طریق انتقال اطلاعات و جلب افکار عمومی، نقش مهم و اساسی در بازنمایی ساختارهای نامرئی اجتماعی و فرهنگی دارد. این نقش امروزه تا جایی ملموس و عینی است که مخاطبین با استقبال از تولیدات خاص فرهنگی سینمایی، به نوعی، گرایش اجتماعی و سیاسی خود را نشان می‌دهند. به عبارت دیگر امروزه گفتمان فرهنگی تولیدات سینمایی، نشانگر وضعیت گفتمانی جامعه و عرصه عمومی است. نقش سینما در بازنمایی ساختارهای نامرئی فرهنگی و اجتماعی تا جایی است که همچون یک نهاد مدنی، گاه‌ا گفتمان مسلط سیاسی و اجتماعی را به چالش می‌کشد و خواهان خلق گفتمان جدیدی است. رشد و تکامل تولیدات سینمایی ایران در سه دهه پس از انقلاب این فرصت را ایجاد کرده است که این رسانه به عنوان ابزار مطالعاتی مناسب، محققین را در شناخت عمیق‌تر ساختارهای اجتماعی و فرهنگی جامعه یاری کند. سینما در جامعه امروز ایران توانسته است با تولیدات متنوع خود بسیاری از ساختارهای نامرئی اجتماعی و فرهنگی جامعه را بازنمایی و حتی در مواردی با آنها مبارزه کند. این مسئله بویژه در فیلم‌های سینمایی پرمخاطب که سوژه مطالعاتی این رساله است، به وضوح دیده می‌شود. نگارنده با قبول این فرض که روش پوزیتیویستی ابزار مناسبی برای شناخت و فهم فرهنگ سیاسی در ایران نیست،

درصد است این پدیده را از طریق روش تحلیل گفتمان انتقادی و از دریچه فیلم‌های سینمایی پرمخاطب مورد کنکاش علمی قرار دهد. مسئله اصلی قابل مطالعه در این رساله این است که ساختارهای نامرئی فرهنگ سیاسی ایران که از طریق فیلم‌های سینمایی پرمخاطب بازنمایی شده‌اند کدامند و چه انتقاداتی بر این ساختارها وارد است؟

2-پیشینه تحقیق

چنانکه اشاره شد، پژوهش‌های انجام شده در حوزه فرهنگ سیاسی ایران غالباً پوزیتیویستی بوده و تاکنون هیچگونه پژوهش مستقلی با رویکرد تحلیل گفتمان انتقادی انجام پذیرفته است. برخی از مطالعات پراکنده به صورت مختصر و کلی به بخشی از جنبه‌های این روش اشاره کرده‌اند. نقد و تحلیل فیلم‌های سینمایی ایران به وفور صورت گرفته با این وجود در مجموعه این پژوهش‌ها، رویکرد آکادمیک و منسجمی در خصوص فرهنگ سیاسی مشاهده نمی‌شود. بنابراین مسئله مطرح شده در این رساله برای اولین بار با رویکرد علمی مورد آزمون قرار می‌گیرد.

برخی از مهمترین کارهای انجام شده که به نوعی با مسئله مطرح شده در این رساله مرتبطند عبارتند از:
* جادوی گفتار: محمد جواد غلامرضا کاشی.

* تجربه بازی سیاسی ایرانیان: محمد رضا تاجیک

* دانش، قدرت، منزلت در ایران: ویلیام بی من، ترجمه رضا ذوقدار

* قرائتی نقادانه از آگهی‌های تجاری در تلویزیون ایران: حسین پاینده

* روایت غیریت و هویت در میان ایرانیان: محمد رضا تاجیک

M.R.Ghanoongarar, Image of the West and Westerners in Iranian Fiction.

* گفتار دمکراسی در ایران، پایان نامه دکتری، دانشکده حقوق دانشگاه تهران، محمد جواد غلامرضا کاشی